

dobro prešine. Prav izdatno vzboljšamo tako mešanico, če ji že jeseni primešamo nekoliko razsekanega rogovja. Kadar pride spomlad in ž njo čas sajenja, napravijo se na vrtu 40% dolge in 30% široke jame, katere se napolnijo s tako mešanico, ter vanje posade sajenice. Orjaške rože napravlja potem karvijol.

Zelo težavno pa je vzrejati seme karvijolovo, le na gnojnih gredicah morda se posreči, da se po zimi zdrave ohranijo semenske rastline, ker mraz škoduje roži, katera tudi rada plesnuje ali celo gni; zato ravnamo prav, če kupujemo seme iz južnih laških krajev, koder lahko odgojujejo semenske karvijole.

## Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Občni zbor za l. 1887. dne 14. junija t. l. v Ljubljani.

(Konec)

Podružnica krška nasvetuje: „V ljubljanski okolici naj se napravi v pospeševanje dolenjskega vinstva zaloga dolenjskega vina.“ Predlog bi imel utemeljevati zastopnik krške podružnice, g. dekan dr. Sterbenec, ali ker je zadržan, utemeljuje ga tajnik g. Pirc. Zdi se mu jako umestno, da bi se napravilo skladišče (Lagerhaus); v to da bi se najela primerna klet, kajti mogoče bi bilo prodajati vino potem gostilničarjem ne le po Ljubljani, nego tudi na Gorenjsko, Notranjsko, celo na Koroško. Malo je že vinskih trgovcev, kateri hodijo po vino v dolenjske ali hrvatske vinske kraje, ampak kupujejo le v Zagrebu vino, katero je raslo na zagrebškimi tlaku in je zdravju škodljivo. — Predlog se sprejme.

Krška podružnica predlaga končno: „Glavni odbor naj na odločilnem mestu deluje na to, da se bodo že cepljene ameriške trte ceno prodajale, sicer bo konec dolenjskega vinstva.“ — Tajnik g. Pirc opomni, da sta predloga z enakim zmisлом stavila že gg. dekan Erjavec in c. kr. notar Štajer za Vipavo in Metliko, in da jih bode centralni odbor uvaževal, na kar se predlog vzprejme. Podružnica kranjskogorska predlaga: „Glavni odbor naj se pooblasti, da prosi c. kr. vlade, da se uravnajo kar najhitreje mogoče Sava in nje stranski potok od Kranjske gore do Javornika. Načrte je izdelal že pred dvema letoma g. deželni inženir Hrasky. Nujna je potreba, da se odpravi nevarnost preplavljanja že itak pičlega polja po imenovanih krajih. — Predlog podpira zastopnik podružnice g. Schrey, in se tudi soglasno vzprejme. Podružnica Kranjska gora končno nasvetuje: „Glavni odbor naj deluje na odločilnih mestih na to, da se zdravstvene naredbe nemške države glede vpeljave goved tako prenašajo, da ne bodo tako zelo ovirale kupčije z govejo živino kakor doslej. To naj bi veljalo zlasti za kontumacijsko dobo 60 dni, katera naj se odpravi ali vsaj primerno okrajša. Zastopnik podružnični pridene predlogu, katerega živo podpira, še to, naj bi se delovalo na to, da se vsaj carina poviša za inozemski

sir. Zbor uvažata ta predlog kot dodatek in potrdi nasvet. Centralni odbor g. vodja Povše nasvetuje, naj občni zbor sklene prošnjo do državnega zbora, da se pregleda hišni kataster, in se zniža hišni davek za poslopja po deželi. Govornik misli, da bode, ker je sedaj sklenen spiritalni davek, finančni minister po večem državnem dohodku gotovo to prošnjo uvažal. — Centralni odbor dr. Poklukar kot član davčnega odseka v državnem zboru misli, da se, kolikor je njemu znano, finančno ministerstvo ponižanju hišnega davka po deželi, posebno po obrtniških vaseh, kakeršne so Kropa, Železniki, Idrija itd., ne bode branilo. — Predlog se potem vzprejme.

Gospod Babnik nasvetuje, naj bi se ustanovila nova kmetijska podružnica za ljubljansko okolico, ker se predlagatelju zdi, da se ravno v sredini kmetijske družbe, v ljubljanski okolici, premalo deluje. Centralni odbor g. Povše naznanja, da je centralni odbor že načelno sklenil ustanovitev nasvetovane podružnice. — Društveni tajnik g. Pirc pa naglašja, da okolica ljubljanska za kmetijski napredek nikakor ni zaspana, kajti šteje danes že nad 40 udov, in vnema se vedno bolj za kmetijstvo.

Predsednik gospod Josip Friderik Seunig sklene potem zborovanje s trikratnim živoklicem presvetlemu cesarju, kateremu zbor soglasno pritrdi.

## Podučne stvari.

### Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

83.

#### Razne pijače; čaj in njegovo razprostranjenje.

V zibelci človeške kulture je pognala plemenita trta, in od njenega soka je priredil človek pijačo, ki mu ogreva srce in razveseljuje dušo. S to pridobitvo se ponaša belo pleme. Ali človek je tudi v Aziji, v Afriki in v Ameriki in na Oceanske otočju našel bilinah sokov, od katerih si je napravil opojno vino. V Afriki je pognala kava, in bistro oko človeško je našlo tudi v njej tajinstvenih moči, katere človeku razveseljujejo dušo in razigravajo domišljijo. Gotovo ne moremo pojmiti, kako je naravni in neuki človek došel do tega, da se okoristi s plemenitimi sestavinami kavovčevega zrnja se le s prženjem in s kuhanjem. Kedaj je potreboval človek več uma in razbora, ali tedaj ko je od grozdovega soka priredil opojno vino, ali tedaj ko je od kavovčevega zrnja skuhal oživljajočo pijačo? Daleč na vzhodu, v vzhodnej Aziji, posegel je človek z vlastitega nagona po drugej bilini, da si je napravil priljubljeno pijačo. In čuditi se moramo, da je našel prav tako bilino, katera ima iste tajinstvene moči, iste stvari kakor kava. Bil je to kitajski čaj. Ali kava in čaj kitajski niste edini bilini. Tudi v Ameriki, v Peraguvaju in v Labradoru so našli ljudje že v prastarej dobi darove bilinskega sveta, od

katerih so prirejali toplo, oživljajočo pijačo. Tudi paraguajski in labradorski čaj sta istih sestavin, istega delovanja, kakor kava in kitajski čaj. Ne čudimo se temu, da je človek po vsem širokem svetu iskal v bilinstvu opojnih in oživljajočih pijač, katere mu hočejo razgnati skrbi, in pomoči mu, da laglje prenaša naloge in težave trudapolnega življenja. Narav človeška je povsodi enaka, toraj drugače ni moglo biti. Ali čuditi se moramo, da je človek po vsem svetu našel prav tiste stvari, in da jih je odkril še v svojem poludivjem stanju. Znamo dobro, da vse pijače, s katerimi se dandanes moderni svet naslaja, imamo s prastare dobe. V njih ni iskal človek ne hrane ne sredstva, katero mu hoče telo vzdržati v zdravju in v dolgem življenju. Ž njimi je človek zadovoljil samo svojemu nepremagljivemu poželenju za uživanjem.

Vse opojne pijače pijo se poglavito samo hladne, dočim se vse pijače, katere imajo človeka samo razveseliti in podražiti, pijo vedno tople. Ako bi tople pijače pili samo v ledenem Labradoru in v studenih krajih Ruske, tedaj bi mislili, da je temu razlog hladno podnebje. No, poželenje za toplo pijačo biva v samej naravi človeške. To poželenje nahajamo po vseh krajih sveta, in pogosto uprav v najtoplejših pokrajinah. V vročih krajih centralne Amerike ne bi se niti domačin, niti doseljenik za nobeno ceno hotel odreči svojej čokoladi. V južnej Ameriki se naslaja s paraguajskim čajem isto tako bogati posestnik, kakor siromašni potepenec po pampaskih pustarah. Domačini severne Amerike pijo labradorski in mnogi drugi čaj, in Evropskim doseljenikom je postala tu kava najljubša pijača. Tudi Evropa ima svoje priljubljene pijače. V Španjolskeji in v Italijanskeji gré v slast čokolada. V Švedskeji, v Francoskeji, v Nemškeji, v Avstriji in na Balkanu se držé kave. V Ruskeji, v Holandskeji in v Angleškeji najbolje ljubijo čaj, Azija pa se je razcepila na dva cepova. Zahodna Azija s svojim muhamedanskim stanovništvom pije kavo, a vzhodna Azija čaj. Vse to nam jasno prikazuje, da ga ni plemena ljudskega, da ga ni kraja na zemlji, kjer ne bi siromak in bogatinec poželjivo sezala po toplej pijači, katera ne opija, nego samo razdražuje in razbistruje.

Moderna kultura v Evropi je prisodila mej vsemi pijačami samo vinskeji trti lavcrjev venec. Edino vino ima pravico, da je pesniki opevajo. No, niso povsodi enaki zakoni in običaji, Arabski in turški pesniki so zlagali sonete na slavo črneji kavi. Tudi čaj je našel svojega pesnika, in to samega cesarja. Kitajski cesar Kien-Long se je razveseloval na lovu s svojim priljubljenim čajem, in na slavo mu je zložil pesen, katere se družina ni mogla načuditi. Pesen to so priredili v prekrasnem izdanju, in so jo napisali tudi na porcelanasto posodje, katero je cesar svojim ljubljencem daroval. No kakoršna je razlika mej vinom in čajem, takošna je tudi razlika med kako Anakreontovo in Kien-Longovo pesnijo.

(Dalje naslednjič.)

## Nasledki „šnopsa“.

(Dalje.)

Uboga Mina je klicala, dokler se je zavedala, Marijo in vse svetnike na pomoč, da naj ji pošljejo kakega usmiljenega človeka, kateri bi ji šel po duhovna, da bi mogla še z Bogom pred smrtjo za življenje svoj račun nekoliko v red spraviti; a tega ni bila uslišana. Ob pozni nočni uri prišla je vsled vnetja možgan ob popolno zavest; v svoji blodnji proklinjala je brezvestnega Plahtača in svoje malovredne stariše, kateri so se bili ravno nekoliko po prestanem spanji zopet zavedali. To-da, bilo je prepozno. Po g. duhovnika so sicer poslali, a spovedana in previdena več biti mogla ni; le sveto poslednje olje se ji je še podelilo, med čemur je umrla. Upno ji je milost božja prizanesljiva, ker je bila reva tako rekoč zavratno z dovoljenjem brezvestnih starišev svojih postala žrtva hudobnemu in vražjemu Plahtaču.

Pred stolom sodnika božjega pa gotovo Plahtač ter oče in mati Podlipnjekova brez zadostilne pokore in posebne milosti kar tako-le gladko obstali niso. Stariši slovenski! Glejte, kako skrbite za svoj najdražji, od Boga Vam zaupani zaklad, za otroke svoje!

Ko so Podlipnjekovo bivšo čvrsto in lepo, pozneje pa za šnops prodano in po stariših zapito Mino pokopali, bilo je tudi nebo kaj tužno in žalostno! popred jasno obzorje kot ribje oko, se je kar h krati zatemnilo in med pogrebnimi obrodi lilo je neprestano med bliskom in treskanjem, kar gotovo niti za stariše, niti za hudobnega Plahtača in tudi niti za druge roditelje, kateri na kakoršni koli način v pravnem obziru za svoje otroke premalo skrbe, ali jih celo grešnemu življenju brezvestno izročajo, brez pomena bilo ni.

(Dalje prihodnjič.)

## Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Odsek sicer priznaje, da šolski zvezki, karte za čestitke, cenovniki, naznanila za oddajanje stanovanj, razdelitev učnih ur za učence nimajo pravza prav tiskovno-policijskega značaja ali literarnega izdelka, toda izjaviti se vendar ne more za to, da bi trebalo te izdelke izločiti iz obrtnega pojma tiskovnega izdelka ter njih prodajanje dovoliti prodajalcem papirja, a ne da bi si prej izposlovali dopustilo.

Ni dvojiti, da so rečene tiskovine kot potrebni predmeti občnega prometa, postali potrebni trgovski predmeti občnega prometa jih imajo dandanes trgovci papirja mnogovrstno naprodaj; toda poudarjati je tudi treba, da jih je tudi mogoče naročevati pri knjigarjih, trgovcih s papirjem in tiskarjih, kateri že imajo dopustilo ter se je s tem dovolj skrbelo za prodajanje rečenih proizvodov.